

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

- Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** se vyučuje jako samostatný předmět
- V 6.a 7. ročníku – 5 hodin týdně
- V 8. a 9. ročníku – 4 hodiny týdně
- V 7. ročníku je povinně volitelný předmět seminář z českého jazyka, který se vyučuje jednu hodinu týdně a je zaměřen na žáky se SPU
- V 9. ročníku je povinně volitelný předmět seminář z českého jazyka, který se vyučuje 1 hodinu týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura je rozděleno do tří oblastí:

1) Komunikační a slohová výchova SMĚŘUJE K

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu, obohacování slovní zásoby žáků
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama.

2) Literární výchova SMĚŘUJE K

- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů,
- poznání záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků

3) Jazyková výchova SMĚŘUJE K

- osvojování a užívání mateřského jazyka v mluvené i psané formě
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

FORMY A METODY PRÁCE

- výkladové hodiny
- skupinová práce (s využitím odborné literatury, slovníku, časopisů a internetu)
- návštěvy divadel, výstav, městské knihovny
- školní projekty, referáty
- dramatizace

POMŮCKY

- odborná literatura, slovníky a jazykové příručky, video, interaktivní tabule, noviny, časopisy

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** je úzce spjat s těmito vzdělávacími oblastmi:

- **člověk a společnost** (v předmětech občanská výchova, dějepis)
- **umění a kultura** (výtvarná a hudební výchova)
- **člověk a příroda** (v předmětech zeměpis, přírodopis atd.)
- **člověk a zdraví**
- informační a komunikační technologie

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

OSV (především rozvoj základní dovednosti komunikace, spolupráce, dovednosti pro řešení různých situací, pro psychohygienu, vedení k akceptaci různých lidí, názorů..)

- mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, poznávání lidí dle příběhů, dovednost zapamatovat si, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, řešení problémů,...

VDO (především vedení k pochopení významu řádu, pravidel, rozvoj komunikativních schopností, empatie, schopnosti aktivního naslouchání, vedení ke kritickému myšlení, rozvoj disciplinovanosti a sebekritiky, sebedůvěry a samostatnosti)

- demokratické zásady v dílech spisovatelů, formování volných a charakterových rysů (sebekontrola, rozvíjení vynalézavosti, nápaditosti, tvořivosti ve slohu...)

EGS (porozumění základním odlišnostem mezi národy, poznávání života a díla významných Evropanů, iniciování vlastního názoru, podpora pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám)

- poznávání života v jiných zemích, (deníky, cestopisy,...)
- seznamování s evropskými i světovými autory

EV (především se učí komunikovat o problémech životního prostředí, vede k citlivému přístupu k přírodě a kulturnímu dědictví)

- -lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství,...

MDV (rozvíjí schopnosti žáka zapojit se do mediální komunikace, využívat médií jako zdroje informací, zábavy, rozvíjí komunikační schopnosti)

- výběr literatury, mediální sdělení a jeho hodnocení, reklama, zpravodajství, média v každodenním životě,

MKV (poskytuje žákům znalosti o různých etnických a kulturních skupinách, učí komunikovat s příslušníky odlišných kult. skupin, poskytuje znalost některých pojmů)

- český jazyk a literatura ve vztahu k odlišným kulturám, rozvrstvení národního jazyka....

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- vede žáky k užívání správné terminologie
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k využívání výpočetní techniky

Žáci

- vyhledávají a třídí informace a propojují je do širších významových celků
- osvojují si základní jazykové a literární pojmy
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich
- využívají prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postup

Žáci

- vyhledávají informace vhodné k řešení problému
- využívají získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení

- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhodují

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k zadávání úkolů, při kterých žáci mohou spolupracovat
- výstižné argumentaci

Žáci

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřují ústně i písemně
- naslouchají promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagují
- účinně se zapojují do diskuse a vhodně obhajují své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívají informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- vede žáky k dodržování pravidel

Žáci :

- účinně spolupracují ve skupině
- podílejí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentují

Kompetence občanské

Učitel

- zadává skupině úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví

Žáci

- respektují přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojují do kulturního dění
- mají pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- učitel vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- vede k dodržování bezpečnostních pravidel pro práci s výpočetní technikou

Žáci

- dodržují hygienu práce
- dodržují bezpečnostní pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívá svých znalostí v běžné praxi